

بسمه تعالی

شیوه‌نامه برگزاری دکتری فقه و مبانی حقوق اسلامی

هدف از برگزاری این دوره تربیت متخصصانی است که قدرت استنباط احکام اسلامی از ادله خاص خود را داشته و به نیازها و لوازم پژوهش در دنیای معاصر مسلط باشند.

الف) شرایط پذیرش دانشجو:

از میان داوطلبان، افرادی پذیرش می‌شوند که به هنگام آزمون و مصاحبه شرایط زیر را دارا باشند:

- ۱) استعداد و توان تحلیل لازم برای تحصیل در دوره دکتری؛
- ۲) دانش فقهی و اصولی در حد تحصیل سه سال درس خارج فقه و اصول و در حدی که احتمال معقول ورود در انتهای دوره تحصیل به توان استنباط احکام برسد؛
- ۳) تسلط کافی به زبان عربی و به یکی از زبان‌های انگلیسی، آلمانی یا فرانسه به نحوی که دانشجو قادر باشد با اتکاء صرف به منابع معتبر در آن زبان‌ها و بدون مراجعه به ترجمه‌های فارسی تحصیل و پژوهش کند؛
- ۴) فرصت کافی و انگیزه لازم برای تحصیل تمام وقت؛
- ۵) تسلط به نگارش و روش تحقیق دانشگاهی؛
- ۶) حداکثر ۲۹ سال سن داشته باشد؛ (در شرایط خاص قید شده در آئین نامه بورس، حداکثر سن تا ۳۴ سال قابل افزایش است)
- ۷) دارای مدرک کارشناسی ارشد دانشگاهی باشد یا اینکه مجموعه دستاوردهای پژوهشی منتشر شده او حاکی از تسلط وی بر روش دانشگاهی باشد.

ب) مدارک لازم برای پذیرش دانشجو:

داوطلبان پذیرش باید حداقل یک هفته پیش از موعد برگزاری مصاحبه ورودی، مدارک زیر را به دفتر دپارتمان الهیات تحویل دهند:

- ۱) رزومه بر اساس نمونه پیوست یک؛
- ۲) ریز نمرات کارشناسی و کارشناسی ارشد بر حسب مورد؛
- ۳) ریز نمرات دروس حوزوی بر حسب مورد؛
- ۴) یک نسخه از پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاهی [توصیه می‌شود علاوه بر پایان‌نامه، یک نمونه از بهترین نوشته‌های فقهی یا اصولی خود را نیز حداکثر در هفت هزار کلمه، تحویل دهد]؛
- ۵) حداقل دو توصیه‌نامه کتبی از اساتید خود (توصیه‌نامه باید مستقیماً توسط استاد به دپارتمان الهیات دانشگاه مفید تحویل شود)؛

۶) سه موضوع پیشنهادی برای رساله دکتری که یکی از آنها همراه با طرح نامه مختصر باشد (لازم است طرح نامه‌های پیشنهادی در زمینه فقه یا اصول باشد. طرح نامه باید بر اساس فرم پیوست دو تنظیم شود).

پ) شرایط تحصیل:

تحصیل کلیه پذیرفته شدگان در این رشته به شرط تأمین شرایط دانشگاه، رایگان است. شرایط کامل در «آیین نامه تحصیل رایگان در دوره‌های دکتری دانشگاه مفید» ابلاغ شده در مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۲۸، و آیین نامه «اعطای بورس تحصیلی حضرت آیت الله العظمی موسوی اردبیلی (قدس سره) در دوره‌های دکتری دانشگاه مفید» ابلاغ شده در مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۰۵ آمده است. بعضی از شرایط تحصیل پذیرفته شدگان به شرح زیر است:

۱) طول مدت مجاز تحصیل رایگان برای دانشجویان دکتری هشت نیمسال است. چنانچه تحصیل دانشجویان بیش از این به طول بیانجامد، وی مکلف است برای هر نیمسال اضافی شهریه کامل پردازد. شهریه هر نیمسال اضافی بر اساس شهریه دانشجویان جدیدالورود آن سال محاسبه می شود.

۲) دانشجوی در مدت تحصیل مکلف است به طور تمام وقت به تحصیل پردازد و اشتغال به کار دائم یا تمام وقت نداشته باشد. دانشجوی شاغل باید در مدت تحصیل از مأموریت یا مرخصی تحصیلی از محل کار خود برخوردار باشد. دانشجوی موظف است از ابتدای مهرماه تا آخر خردادماه هر سال تحصیلی، از شنبه تا چهارشنبه هر هفته و حداقل سی ساعت در هفته، در خلال ساعت ۸:۰۰ تا ساعت ۱۹:۰۰ در دانشگاه حضور داشته باشد و به مطالعه و تحقیق پردازد. ایام تعطیل رسمی و دو هفته تعطیلات بین دو نیمسال مستثنی است. چنانچه دانشجویی در یک نیمسال از مفاد این ماده تخلف کند، در آن نیمسال از شمول تحصیل رایگان خارج می شود و مکلف است شهریه کامل آن نیمسال را پردازد. در هر حال، نیمسال مزبور جزو بازه مجاز تحصیل رایگان وی منظور می شود. در موارد و شرایط استثنایی که غیبت دانشجوی خارج از اراده وی باشد، ممکن است با تشخیص رئیس دانشگاه طور دیگری عمل شود.

۳) در طول مدت تحصیل، به هر دانشجوی ماهانه مبلغ دو میلیون تومان کمک هزینه پرداخت می شود. کمک هزینه هر نیمسال برای پنج ماه محاسبه و پرداخت می شود. مبلغ کمک هزینه برای نیمسال دوم سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ و بعد از آن تعیین شده است و این مبلغ ممکن است برای سال‌های بعد با توجه به تغییرات شهریه طلاب حوزه‌ها و وضعیت مالی دانشگاه مورد بازنگری قرار گیرد.

۴) چنانچه دانشجویی به جهت مردود شدن یا حذف اضطراری یا به هر جهت دیگر درسی را بیش از یک بار بگذراند، برای هر بار اضافی موظف است به ازای هر واحد درسی یک ششم شهریه نیمسال دانشجویان ورودی آن سال، شهریه پردازد.

۵) ممکن است علاوه بر تحصیل رایگان، دانشجویان ممتاز دوره (به تشخیص کمیته دکتری) از کمک هزینه تحصیلی نیز برخوردار شوند. در این صورت از این دانشجویان تکالیف علمی بیشتری از جمله گذراندن دروس بیشتر، خواسته خواهد شد.

۶) دانشجوی مکلف است در طول دوره تحصیل یک درس خارج فقه و یک درس خارج اصول تحت نظارت کمیته دکتری دپارتمان الهیات شرکت کند. در صورتی که ساعات این دو درس داخل در ساعات موضوع بند ۲ قرار گیرد، با موافقت کمیته ساعات موظف حضور وی در دانشگاه را می‌توان به خارج از محدوده مقید در بند ۲ گسترش داد.

ت) نحوه برگزاری کلاس‌ها:

- ۱) هر درس ۲ واحدی به مدت سه ساعت در هفته و در طول یازده هفته ارائه می‌شود. در پنج هفته باقی مانده، دانشجوی فرصت می‌یابد تا مقاله آن درس را تکمیل کرده و تحویل دهد.
- ۲) در هر روز درسی تنها یک درس ارائه می‌شود.
- ۳) دروس جبرانی به طور مستقل ارائه نمی‌شود. در صورتی که دپارتمان یا استاد مربوط ضروری بداند، از دانشجوی خواسته می‌شود در بعضی کلاس‌های کارشناسی یا کارشناسی ارشد شرکت کند.

ث) ارزیابی دانشجو:

در خلال نیمسال، ارزیابی دانشجو حداقل به یکی از روش‌های اخذ امتحانات کتبی کلاسی، نگارش مقالات کوتاه (هفتصد تا دو هزار کلمه) یا ارائه شفاهی در کلاس صورت می‌پذیرد. در انتهای نیمسال امتحان کتبی گرفته نمی‌شود، ولی دانشجو مکلف است یک مقاله بلند (پنج هزار تا هفت هزار و پانصد کلمه) با قابلیت چاپ در مجلات علمی در انتهای نیمسال ارائه نماید.

ج) محتوای دوره:

محتوای هر درس به صورت عناوین منتخب (Selected Topics) در خصوص موضوع آن درس تنظیم و در قالب مباحثه میان استاد و دانشجو ارائه می‌شود. بنابراین دانشجو باید پیشتر با کلیات درس آشنا باشد، یا اینکه در ابتدای نیمسال استاد از وی می‌خواهد تا با مطالعه منابعی که به عنوان پیش‌نیاز معرفی شده است، خود را برای کلاس آماده کند.

استاد موظف است طرح درس خود را حداقل سه ماه قبل از نیمسال به کمیته دکتری فقه و مبانی حقوق اسلامی ارائه نماید. طرح درس باید شامل موارد زیر باشد:

- معرفی اجمالی موضوع درس؛
- فهرست منابع و موضوعات پیش‌نیاز؛
- برنامه اجمالی هر جلسه (یازده جلسه)؛
- فهرست منابع مورد بحث یا مورد ارجاع در کلاس؛
- نحوه و مراحل ارزیابی دانشجو.

اگر چه محتوای اصلی دوره درباره فقه و مبانی حقوق اسلامی است، در کنار محتوای اصلی، نظریات مطرح از سوی مکاتب حقوقی یا چالش‌ها و اشکالات وارده بر مبانی یا گزاره‌های فقهی و اصولی نیز ارائه می‌شود. دانشجو می‌تواند در هر کدام از این زمینه‌ها با توجه به توضیحات مندرج در بند (ج) رساله اخذ کند.

چ) اساتید دوره:

منحصراً اساتید واجد شرایطی که عضو کمیته دکتری فقه و مبانی حقوق اسلامی دپارتمان الهیات دانشگاه مفید هستند، تدریس و راهنمایی رساله‌ها را بر عهده خواهند داشت. اسامی این اساتید و زمینه‌های اصلی تخصص ایشان در جدول زیر (به ترتیب حروف الفبا) درج شده است.

هر استاد مجاز است از میان دانشجویان ورودی هر سال، صرفاً راهنمایی یک دانشجو و مشاوره یک دانشجوی دیگر را بپذیرد.

زمینه‌های تخصصی		نام استاد	ردیف
		سید محمد انتظام	۱
		مجید رضایی	۲
		سعید رهایی	۳
		ابوالقاسم فنایی	۴
		محمدصادق کاملان	۵
		علی مظهر قراملکی	۶
		محمدحسن موحدی	۷
		سیدعلی موسوی	۸
		سیدابوالفضل موسویان	۹
		سیدمهدی نریمانی	۱۰

ح) برنامه دروس:

توضیحات	استاد	واحد	عنوان درس	نیمسال
	سیدابوالفضل موسویان	۲	فقه (۱)	نیمسال اول
	سیدمحمد انتظام	۲	اصول فقه (۱)	
	علی مظهر قراملکی	۲	قواعد فقه (۱)	
	سعید رهایی	۲	آیات الاحکام	
	سیدمهدی نریمانی	۲	فقه (۲)	نیمسال دوم
	ابوالقاسم فنایی	۲	اصول فقه (۲)	
	مجید رضایی	۲	قواعد فقه (۲)	
	سید علی موسوی	۲	فقه (۳)	نیمسال سوم
	محمدصادق کاملان	۲	اصول فقه (۳)	
	ابوالقاسم فنایی	۲	تحقیقات فقهی و اصولی به زبان انگلیسی	

خ) امتحان جامع:

امتحان جامع در نیمسال چهارم برگزار می‌شود. متشکل از سه امتحان مستقل است که هر کدام حول محورهای زیر

برگزار می‌شود:

(الف) فقه

(ب) اصول فقه

(ج) قواعد فقه

در ابتدای اسفند یا در ابتدای تیر، فهرست منابع هر امتحان منتشر می‌شود و به تناسب، امتحان در شهریور یا دی برگزار

می‌شود. سه امتحان مزبور در سه روز و با فاصله‌های زمانی هفت روزه برگزار می‌شود.

هر دانشجو ممکن است در مجموع در دو امتحان مردود شود، اعم از اینکه دو بار در یک امتحان یا یک بار در دو امتحان مردود شود. در صورتی که در بیش از این تعداد مردود شود، از ادامه تحصیل محروم و اخراج می‌شود. به عبارت دیگر، چنانچه دانشجو در بار اول در هر سه امتحان مردود شود، یا در دو امتحان مردود شده و در تکرار آنها دست کم در یکی از آنها دوباره مردود شود، یا در بار اول تنها در یک امتحان مردود شود ولی با دوبار تکرار آن باز هم نتواند نمره قبولی کسب کند، از ادامه تحصیل محروم و اخراج می‌شود.

هر امتحان شامل چهار سؤال است که درباره مطالب منابع مندرج در لیست مربوط به آن امتحان طرح می‌شود. دانشجو باید تنها به سه سؤال پاسخ دهد و اگر هر چهار سؤال را پاسخ دهد، سه پاسخ نخست وی انتخاب و منظور خواهد شد. امتحانی قبول است که پاسخ هر سه سؤال آن قبول شود. پاسخ به هر سؤال باید در قالب یک مقاله کوتاه نوشته شود.

رزومه فرضی زیر برای ترسیم چهارچوب رزومه مطلوب تنظیم شده است. محتوای رزومه شما ممکن است بسیار متفاوت باشد، اما لازم است در نگارش رزومه خود چهارچوب کلی، تقسیم بندی و نظم مشهود در زیر را رعایت فرمایید.

رزومه (فرضی)

مشخصات:

حسن حسینی، متولد ۲۰ شهریور ۱۳۷۱، شهر کرمان.

تحصیلات:

- ۱۳۹۶: کارشناسی ارشد فلسفه، دانشگاه آزاد جنوب، تهران.
- ۱۳۹۴: کارشناسی جامعه شناسی، دانشگاه اصفهان، اصفهان.
- ۱۳۸۷-۱۳۹۲: پنج سال دروس حوزوی از مقدمات تا اتمام لمعتین، حوزه‌های علمیه کرمان و اصفهان.
- ۱۳۹۰: دیپلم تجربی، دبیرستان رازی، کرمان.

مهارت‌های دانشگاهی:

- مسلط به قرائت متون تخصصی فلسفی به زبان انگلیسی و آشنا با نگارش و مکالمه به این زبان.
- مسلط به قرائت متون تخصصی فلسفی به زبان عربی.
- مسلط به استفاده از منابع دانشگاهی در اینترنت.
- آشنا با نگارش دانشگاهی فلسفی.

تألیفات و ترجمه‌ها:

- [۱۳۹۶] «اعتبار قضاوت عقل در فلسفه اسپینوزا»، منتشر شده در مجله هستی و شناخت، بهار و تابستان ۱۳۹۶.
- [۱۳۹۶] تأثیر دکارت بر نقد عقل محض کانت، پایان‌نامه کارشناسی ارشد [چاپ نشده].
- [۱۳۹۵] ترجمه: مقدمه‌ای بر فلسفه ابن رشد، احمد المصری، انتشارات مشرق، تهران.

سوابق تدریس:

- از ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۷: تدریس دروس زبان پایه تخصصی یک و دو جمعاً به تعداد پنج بار، کارشناسی فلسفه، دانشگاه آزاد جنوب، تهران.
- از ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴: دبیر حق‌التدریسی علوم اجتماعی، دبیرستان سپاهان، اصفهان.

سایر سوابق کاری:

- از ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۷: خبرنگار و نویسنده پاره وقت صفحه‌اندیشه، روزنامه باختر، تهران.
- از ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۴: ویزیتور فروش، شرکت محصولات ساختمانی فردوس، اصفهان.
- از ۱۳۸۸ تا ۱۳۸۹: شاگرد تراشکاری، تراشکاری صداقت، کرمان.

توضیحات دیگر:

(اگر مطلب دیگری در مورد خودتان دارید که گمان می‌کنید برای پذیرش شما در دکترای فلسفه ممکن است واجد اهمیت باشد، در این قسمت به آن اشاره کنید.)
اینجانب در طول پنج سال گذشته تمامی رخدادهای فلسفی را با دقت پیگیری کرده و در جریان انتشارات جدید و نشست‌ها و کنفرانس‌های فلسفی در کشور بوده‌ام و به طور مستمر به وبسایت فلسفی انگلیسی ... مراجعه می‌کردم. از جمله در کنفرانس‌های ... و ... شرکت کرده و آثار ... که اخیراً در زمینه ... منتشر شده است را خوانده‌ام.

طرح نامه ابتدایی رساله برای آزمون پذیرش دانشجویان دکتری

الف) طرح موضوع:

[در قالب مقاله‌ای پانصد الی هفتصد کلمه‌ای، موضوع رساله را معرفی کنید، سپس مسئله‌ای را که می‌خواهید بررسی نمایید یا پاسخی برای آن بیابید تبیین کنید، روشن نمایید چرا این مسئله اهمیت دارد، تا کنون چه پاسخ‌هایی برای آن ارائه شده است، پاسخ شما کدام است و چه تفاوتی با پاسخ‌های پیشین دارد، و چگونه و با چه استدلال‌هایی می‌خواهید از پاسخ خود دفاع نمایید.]

ب) منابع تحقیق:

[بر اساس روش کتابنامه نویسی استاندارد دانشگاه، منابع اصلی تحقیق مورد نیاز برای رساله خود را لیست نمایید.]

پ) فهرست مطالب :

[فهرست پیشنهادی پایان نامه را ذکر نمایید و در ذیل هر عنوان در چند جمله شرح دهید که چه مطالبی و با چه نظمی در آن فصل ارائه خواهد شد.]

توجه: نهایت دقت را در تدوین طرح نامه پیشنهادی خود اعمال فرمائید. نتیجه کار شما نقشی اساسی در پذیرش شما به عنوان دانشجوی دکتری خواهد داشت.